МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.

м. Івано-Франківськ - 2026

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Аграрне право України
Викладач (-і)	Яремак Зоряна Василівна, к.ю.н., доц., професор кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача (-ів)	Яремак Зоряна Василівна (0342) 507822
E-mail викладача (-ів)	Яремак Зоряна Василівна zoriana.yaremak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, *розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри* https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту та classroom, зокрема, погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є однойменна галузь права й передбачає вивчення основних питань про системоутворюючі категорії аграрного права, його джерела, державну аграрну політику й правові засади державного регулювання сільського господарства, правове забезпечення продовольчої безпеки, особливості правового становища суб'єктів аграрного права, правове регулювання виробничо-господарської, фінансової, договірної діяльності сільськогосподарських товаровиробників та інших аграрно-правових відносин.

Норми аграрного права відіграють важливу роль у забезпеченні реалізації аграрної політики держави. Вирішення економічних та соціальних проблем села, всього агропромислового комплексу значною мірою залежать від їх правового забезпечення. Сучасний етап розвитку аграрного права України характеризується розширенням кола суб'єктів аграрних правовідносин. Так, в Україні створено законодавчу базу для розвитку різних форм господарювання на селі: державних, комунальних і приватних сільськогосподарських підприємств, сільськогосподарських кооперативів, сільськогосподарських товариств, фермерських господарств, приватних аграрних підприємств та ін. В умовах проведення аграрної реформи в Україні спостерігається також розширення системи аграрного права за рахунок виникнення нових аграрно-правових інститутів (інституту аграрної реформи; сільськогосподарської оренди; приватної власності на землю; фермерства тощо). Подальші тенденції законодавчого регулювання аграрних відносин в Україні пов'язані також із необхідністю гармонізації аграрного законодавства України, Європейського Союзу та інших держав, що зумовлено сучасними орієнтирами до європейської інтеграції.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право України» є формування системи знань з правового регулювання аграрних відносин, вироблення навиків правильного застосування нормативно-правових актів аграрного законодавства України.

Основними цілями вивчення дисципліни «Аграрне право України» є набуття студентами знань та розуміння змісту положень нормативно-правових актів, що застосовуються для регулювання аграрних відносин, застосування навичок та знань, набутих при вивченні теоретичного матеріалу, для самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації правосуб'єктності учасників аграрних правовідносин, правильного тлумачення та застосування норм аграрного законодавства.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН 11. Мати базові навички риторики.
ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	8		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	12		
самостійна робота	160		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	081 Право	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Модуль 1. Теоретичні основи та державне регулювання			
Тема 1. Предмет і система аграрного права України	-	-	6
Тема 2. Джерела аграрного права	-	-	6
Тема 3. Аграрні правовідносини: склад, об'єкти та підстави виникнення.	-	-	6
Тема 4. Державно-правове регулювання сільського господарства	2	2	6
Модуль 2. Правовий статус суб'єктів аграрного господарювання			
Тема 4. Суб´єкти аграрних правовідносин	-	-	8
Тема 5. Сільськогосподарські товариства та агрохолдинги: особливості корпоративного управління в агросекторі.	-	-	8
Тема 6. Правовий статус сільськогосподарських кооперативів	-	2	8
Тема 7. Правове становище фермерського господарства	2	2	8
Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств	-	-	8
Модуль 3. Правове регулювання окремих інститутів			
Тема 9. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств	2	-	8
Тема 10. Правове регулювання тваринництва та рослинництва. Насінництво, племінна справа, ветеринарна безпека.	-	-	12
Тема 11. Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві. Охорона довкілля в сільському господарстві	-	-	10
Тема 12. Екологізація аграрного виробництва	-	1	8
Тема 13. Правове забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції	-	1	8
Тема 14. Договірне регулювання аграрних правовідносин	-	-	8
Тема 15. Правове регулювання аграрного ринку	-	2	10
Тема 16. Захист прав сільськогосподарських товаровиробників	-	-	8
Модуль 4. Адаптація аграрного законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)			
Тема 17. Правове забезпечення сільськогосподарської діяльності відповідно до вимог СОТ	1	-	8
Тема 18. Спільна аграрна політика (САП) (Common Agricultural Policy) ЄС	1	2	8

Тема 19. Екологічні стандарти та сталий розвиток сільського господарства	-	-	8
ЗАГ.:	8	12	160

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19.05.2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової залікової роботи (тестових завдань) на останньому семінарському занятті. Максимальна оцінка роботи – 75 балів.
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/zaochna-forma-navchannia-2/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/ Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.5.3 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів робіт.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – залік. Варіанти завдань на залік, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.3.4 МРПОУ). Залік проводиться у формі тестування з використанням системи дистанційного навчання університету. Залікові завдання охоплюють 75 тестових запитань (закритої форми з одною правильною відповіддю) по 1 балу. Максимальний бал за екзамен становить 75 балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни, яка завершується заліком, розраховується та складається з суми підсумкового балу за семінарські (практичні, лабораторні) заняття (максимально 25 балів) та балу за залікову роботу (максимально 75 балів) і в сукупності становить максимально 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової письмової залікової роботи (тестових завдань) роботи на останньому семінарському занятті.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf та Положенням про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnolohij-shi.pdf.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Аграрне право : підручник / за ред. Т. В. Курман ; Націон. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2024.
2. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022.
3. Аграрне право : підручник / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій та інші; за ред. А.М. Статівки. Харків : Право, 2018.
4. Аграрне право України: підручник / Єрмоленко В.М., Гафурова О.В., Гребенюк М.В. та ін.; За заг. ред. В.М. Єрмоленка. К.: Юрінком Інтер, 2010.
5. Аграрне право: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Жушман В.П., Уркевич В.Ю., Корнієнко та ін.; За ред. проф. В.П. Жушмана, А.М. Статівки. Харків: Право, 2010.
6. Багай Н.О. Теоретичні проблеми розвитку аграрного законодавства України: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2020.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

Аграрне право України: методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти ОПП Право спеціальності 081 Право. https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/

Викладач:
к.ю.н., доц. Зоряна ЯРЕМАК